



## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-11-14184

ניתן ביום 14 יולי 2016

המערער

ד"ר עמוס ברנס

-

1. המרכז האקדמי כרמל

2. ש.א.א. רשת מכללות בע"מ

3. פרופ' יחזקאל טלר

המשיבים

לפני: סגנית הנשיא ורדה וירט-ליבנה, השופטת לאה גליקסמן, השופטת יעל אנגלברג שהם נציג ציבור (עובדים) מר ראובן רבינוביץ, נציג ציבור (מעסיקים) מר משה מרנד

בשם המערער - עו"ד ליאור דגן

בשם המשיבים - עו"ד ד"ר רענן הר זהב ועו"ד לירון יכין

### פסק דין

#### השופטת יעל אנגלברג שהם

האם החלטת המשיבים שלא לפתוח את מסלול ההתמחות בחשבונאות נבעה משיקולים גזעניים? והאם נפלו פגמים בהחלטה על פיטורי המערער, דהיינו, האם פוטר המערער בשל כך שהתלונן על קיומם של שיקולים גזעניים שעמדו ביסוד החלטת המשיבים שלא לפתוח את מסלול ההתמחות בחשבונאות? אלה השאלות העומדות לפתחנו.

בית הדין האזורי בחיפה (השופטת (בדימוס) עדנה קוטן ונציגי הציבור מר א. רייכנשטיין ומר ד. כספי; ס"ע 15129-05-09, ס"ע 3391-08-09) השיב לשאלות אלה בשלילה, דחה את טענות המערער כי פיטוריו נבעו מחשיפת השיקולים הגזעניים שעמדו לטענתו ביסוד החלטת המשיבים שלא לפתוח את מסלול ההתמחות בחשבונאות. כפועל יוצא מכך, דחה את תביעת המערער לביטול פיטוריו ולתשלום זכויות כספיות וקבע כי המערער אינו חוסה תחת הגנתו של חוק הגנה על עובדים



## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-11-14184

(חשיפת עבירות ופגיעה בטוהר המידות או במינהל התקין), התשנ"ז-1997 (להלן: "חוק הגנה על עובדים").

### רקע עובדתי

1. המערער, ד"ר עמוס ברנס, יליד 1958, הוא בעל תואר ד"ר לכלכלה ורואה חשבון מוסמך בהכשרתו.

2. המשיב 1 הוא המרכז האקדמי כרמל (להלן: "המשיב 1" או "המרכז האקדמי"). בשנת 2008 קיבל המרכז האקדמי את אישור המועצה להשכלה גבוהה (להלן: "המל"ג") לפתוח ולנהל מוסד לימודים להשכלה גבוהה ובו תכניות לימוד לתארים אקדמאים; המשיבה 2, ש.א.א. רשת מכללות (להלן: "המשיבה 2" או "רשת המכללות"), היא בעלת השליטה במרכז האקדמי; ואילו המשיב 3, פרופ' יחזקאל טלר (להלן: "פרופ' טלר"), שימש כנשיא המרכז האקדמי במועדים הרלוונטיים לתביעה, ובתפקידו הקודם שימש כסגן יו"ר המל"ג.

3. בשנת 2005 פנה המרכז האקדמי אל המערער בבקשה לסייע לו בבניית תכנית הלימוד להתמחות בחשבונאות לצורך הגשתה לאישור המל"ג. בנוסף הוצע למערער לשמש כמרצה וכראש ההתמחות בחשבונאות במרכז האקדמי (להלן: "ההתמחות" או "הקורס לחשבונאות"). בשנת 2007 סוכמו תנאי העסקתו של המערער במרכז האקדמי כראש תכנית ההתמחות בחשבונאות, בכפוף לאישור התוכנית על ידי המל"ג ובין הצדדים הוחלפו טיוטות הסכם הנושא כותרת "הסכם העסקה - הצעה מעודכנת להצעה מיום 29.6.2005, (מחייב רק לאחר חתימה על חוזה) עדכון מיום 22.8.2007" (להלן: "הסכם 8/07"). הסכם זה לא נחתם על ידי הצדדים.

בחודש יולי 2008 אישר המל"ג פתיחת ההתמחות בחשבונאות במסגרת החוג למנהל עסקים (ולא כתכנית נפרדת). בסמוך לאחר מכן צורף המערער כחבר במועצה האקדמית העליונה של המרכז האקדמי והשתתף בישיבותיה; ביום 22.10.08 התקיימה ישיבת סגל שבה הודיע פרופ' טלר כי בשנת הלימודים



## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-11-14184

תשס"ט (09-2008), תפתח ההתמחות כמתוכנן, ואולם יומיים לאחר מכן, ביום **24.10.08** (כשמונה ימים לפני פתיחת שנת הלימודים), נמסרה למערער הודעה כי המרכז האקדמי החליט שלא לפתוח את ההתמחות בשל מיעוט נרשמים, שכן רק תלמיד אחד מתוך 13 תלמידים אשר עמדו בתנאי הקבלה, הסדיר, נכון לאותו המועד, את תשלום שכר הלימוד.

4. בעקבות החלטת המרכז האקדמי על אי פתיחת ההתמחות, קיים המערער שיחות עם פרופ' טלר, עם האחראי על מערך השיווק במרכז האקדמי, מר עדי אורן (להלן: "מר אורן") ועם מר גיל רשף, מיוזמי הקמת המרכז האקדמי ושותף להקמתו (להלן: "מר רשף"). המערער הקליט שיחות אלה, ללא ידיעתם. ביום **3.2.09** פנה המערער למנהלי המרכז האקדמי, פרופ' טלר ומר רשף וטען בפניהם כי החלטתם שלא לפתוח את מסלול ההתמחות נבעה מריבוי נרשמים ערבים ביחס לנרשמים יהודים, וכי זו נגועה בשיקולים פסולים של גזענות והפליה כלפי האוכלוסייה הערבית (להלן: "המכתב"). ביום **8.2.09** דחו השניים (במכתבים נפרדים) את טענות המערער על הסף.

5. בהמשך פנה המערער למל"ג בתלונה על כך שהמרכז האקדמי פעל באופן בלתי ראוי ובלתי תקין וביקש את התערבותו ובדיקת הנושא על ידו. ביום **8.3.09**, בעקבות בדיקות שערך, דחה המל"ג את טענות המערער. במקביל פנה המערער לח"כ אחמד טיבי בתלונה על התנהלות המרכז האקדמי. ח"כ טיבי הביא את העניין לדיון בפני ועדת החינוך, התרבות והספורט ביום **2.6.09**, וזו דחתה את טענות המערער וקבעה כי הן בגדר "עלילת זדון על המרכז האקדמי". לתלונתו למל"ג ולפנייתו לח"כ טיבי לא צירף המערער את הקלטות השיחות (או תמליליהן) שהיו בידו.

להשלמת התמונה יצוין, כי בעקבות פנייתו של המערער לח"כ טיבי ולאחר שפרופ' טלר ומר רשף השיבו לפניית ח"כ טיבי אליהם, זומן פרופ' טלר בחודש יוני **2009** לדיון בפני ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת.

6. ביום **22.4.09** הודיע פרופ' טלר למערער כי בכוונת המרכז האקדמי לפתוח את ההתמחות בשנת הלימודים הבאה, כי בכוונת המרכז האקדמי לשבץ את



## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-11-14184

המערער כמרצה במשרה מלאה אך אין וודאות שישמש כראש מסלול ההתמחות, וכי הוא אינו מעוניין שהמערער יהיה חלק מהמועצה העליונה. ארבעה ימים לאחר שיחה זו, ביום 26.4.09, פנה המערער באמצעות בא כוחו בדרישה לשוב ולמנותו כחבר במועצה העליונה ולעמוד בהתחייבויות כלפיו להעסיקו כראש ההתמחות ולשלם לו שכר בהתאם. במכתבו זה ציין המערער כי ההחלטה בדבר אי פתיחת ההתמחות מקורה בשיקולים גזעניים וחשף לראשונה כי בידיו קלטות ותמלילי שיחות התומכים בטענותיו.

7. ביום 14.5.09 השיב פרופ' טלר לפנייתו של המערער במסגרתו דחה מכל וכל את טענות המערער וציין כי עקב התנהגותו שאינה הולמת מרצה במוסד אקדמי, לרבות הקלטת נציגי המרכז האקדמי ללא ידיעתם, יוזמן ביום 24.5.09 לשימוע לשקילת פיטוריו (להלן: "מכתב הזימון הראשון לשימוע").

### ההליכים בבית הדין האזורי

8. ביום 21.5.09 פנה המערער לבית הדין האזורי בבקשה למתן סעד זמני לאסור על קיום השימוע. במסגרת הדיון בבקשה ביום 17.6.09 הגיעו הצדדים להסכמה בדבר קיומו של השימוע והרכב הוועדה. על רקע האמור, ולבקשת המערער, נמחקה הבקשה לסעד זמני.

9. ביום 22.6.09 נשלח למערער מכתב זימון לשימוע לצורך שקילת אפשרות לפיטורים, בטענות של הפרת אמון והתנהגות בלתי הולמת ביחס לתפקידו במרכז האקדמי - פנייה לגורמים חיצוניים למרכז האקדמי ומסירת מידע חלקי טרם בירור פנימי במוסדות המוסמכים לכך, הקלטת שיחותיו עם ראשי המרכז האקדמי ללא ידיעתם, מסירת מידע לא מדויק בקשר לנסיבות סיום עבודתו במוסד אקדמי אחר שהפעילה רשת המכללות (טענה לפיטורים בגין צמצומים בעוד שלמעשה התפטר על מנת להימנע מבירור תלונה נגדו על הטרדה מינית) ורמת הוראה ירודה (במכללה אחרת) על פי משוברים של סטודנטים שהתקבלו בידיהם בסמוך למועד הזימון (להלן: "מכתב הזימון השני לשימוע").



## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-11-14184

ישיבת השימוע התקיימה ביום 1.7.09 וביום 7.7.09 החליטה ועדת השימוע על פיטוריו של המערער לאלתר מעבודתו במרכז האקדמי.

**המרכז האקדמי נימק** את פיטורי המערער בהתנהגות שאינה הולמת מרצה במרכז האקדמי ושיש בה משום הפרת חובות האמון הבסיסיות כלפי המרכז האקדמי, בכך שפנה לגורמים חיצוניים תוך מסירת מידע חלקי, מגמתי ומטעה בטרם ערך בירור אמיתי במוסדות המרכז האקדמי; בכך שהאשים את המרכז האקדמי בהאשמות שווא והביא להכפשת שמו של המוסד; בכך שהקליט את בעלי התפקידים במרכז האקדמי ללא הרשאה. עוד ציין המרכז האקדמי כי המערער נחשד בהטרדה מינית במהלך עבודתו ברשת המכללות ובחר להתפטר בעת שזומן לבירור התלונה בפניה, בעוד בפני המרכז האקדמי הציג מצג שווא שלפיו פוטר מהעבודה בשל סגירת המכללה שבה עבד. באשר לטענה בדבר רמת ההוראה של המערער, לא נלקח עניין זה במשקל החלטת המרכז האקדמי (להלן: "החלטת הפיטורים").

10. בעקבות ההחלטה על פיטוריו, הגיש המערער ביום 4.8.09 בקשה חוזרת לסעד זמני דחוף למניעת פיטוריו. אולם, ביום 21.1.10 דחה בית הדין קמא את בקשתו וקבע כי לכאורה נעשו פיטוריו של המבקש כדין וכי הוראות חוק הגנה על עובדים אינן חלות בנסיבות המקרה (להלן: "ההחלטה בסעד הזמני"). על ההחלטה בסעד הזמני הגיש המערער בקשת רשות ערעור (להלן: "בר"ע 126/10"). בהחלטה בבקשה זו נקבע כי משטרם הסתיים הדיון בהליך העיקרי, אין מקום לעכב את הדיון בהליך שבפני בית הדין קמא על ידי קיום דיון בערעור על הליך הביניים. עם זאת נקבע, כי לאור השאלות שהתיק מעורר, בין היתר באשר לפרשנות הראויה שיש ליתן להוראות חוק הגנה על עובדים, על בית הדין קמא לבחון את הוראותיו של חוק זה, בשים לב להוראות סעיפים 2 ו-3 לחוק, העוסקים בהרחבת ההגנה על עובד "בשל כך שהגיש תלונה" וכן בהיפוך נטל ההוכחה, בהתאמה.

פסק דינו של בית הדין האזורי



## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-11-14184

11. בפני בית הדין האזורי העידו מטעם המערער הוא עצמו ומר עבד מועאתצם ואילו מטעם המשיבים העידו פרופ' טלר, מר רשף, מר אורן ומר גיל ביתן (מנכ"ל המשיבה 2; להלן: "מר ביתן").

בפני בית הדין הונחו תמלילי השיחות שהקליט המערער עם נציגים מהמרכז האקדמי, בהם פרופ' טלר, מר רשף ומר אורן; חלופת מכתבים ומכתבי דואר-אלקטרוני אשר נתקיימו בין המערער לבין נציגי המרכז האקדמי בעניין הסיבות לאי פתיחת ההתמחות וכן מכתב התלונה של המערער שהופנה אל המל"ג בדבר התנהלות המרכז האקדמי בהחלטתו שלא לפתוח את ההתמחות משיקולים גזעניים; תשובת המל"ג בנושא זה, כמו גם קביעת ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת מיום 8.6.09 בתלונת המערער שלפיהן מדובר בעלילת זדון ושווא; מכתבי הזימון לשימוע שנמסרו למערער לפני החלטת בית הדין ולאחריה והחלטת ועדת השימוע על פיטוריו של המערער; טיוטת הסכם ההעסקה בין המערער לבין המרכז האקדמי (הסכם 8/07); פרוטוקולים מישיבות המועצה האקדמית הנוגעות לעניין.

12. בית הדין קמא דחה את תביעת המערער וקבע כי המערער אינו יכול לחסות תחת הגנת חוק הגנה על עובדים, כי החלטת המרכז האקדמי על פיטוריו של המערער נתקבלה כדין וכי אין לקבל את טענות המערער בדבר תוקפו של הסכם העבודה מחודש 8/07. עוד השית בית הדין האזורי על המערער תשלום הוצאות המשיבים בסך של 8,000 ₪.

מסקנת בית הדין קמא הייתה כי תלונת המערער הייתה תלונת שווא אשר הוגשה בחוסר תום לב וממניעים בלתי כשרים שנגעו להעסקתו כראש ההתמחות ולאכזבתו מאי פתיחת ההתמחות שבראשה אמור היה לעמוד, על המשמעויות המקצועיות והכלכליות שבכך, ובניסיון להפעיל לחץ על מעסיקיו להיענות לדרישותיו. בית הדין קמא שוכנע כי שיקולי המרכז האקדמי לאי פתיחת ההתמחות היו שיקולים כלכליים גרידא וכי ההתבטאויות הגזעניות אשר נשמעו מפיהם של נציגי המרכז האקדמי, אומללות ככל שהיו, לא היה להן חלק בהחלטה זו.



## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-11-14184

בפסק דינו, קבע בית הדין קמא כי עצם פניותיו של המערער לגורמים חיצוניים לא היו אלה שהביאו להחלטה על זימונו של המערער לשימוע ובהמשך אף לפיטוריו, אלא שהתנהלות המערער ומעשיו כלפי המרכז האקדמי לפני הגשת התלונות ולאחריהן, במסגרתה ביצע הקלטות בסתר של בעלי תפקידים במרכז האקדמי; לא טרח לקיים בירור כן ואמיתי של תלונתו אודות התנהלות גזענית בתוך המרכז האקדמי פנימה בפני הגורמים המוסמכים לכך; הציג תמונה חד צדדית וחלקית בפני גורמים חיצוניים (המל"ג וח"כ טיבי) והכפיש את המרכז האקדמי בפניהם; ופנה לגורמי תקשורת; והטענה בדבר חשד להטרדה מינית בתקופת עבודתו במשיבה 2 - כל אלה, כך נקבע, הם נימוקים ענייניים ולגיטימיים, המצדיקים לכשעצמם את הפסקת עבודתו של המערער במרכז האקדמי.

מכאן אף קיבל בית הדין קמא את טענות המרכז האקדמי בדבר הפרת חובות האמון המוטלות על המערער כמרצה ואובדן היכולת לעבודה משותפת, כמו גם הפרה של חובת תום הלב המצופה במסגרת יחסי העבודה בהתנהלותו כלפי המרכז האקדמי, אשר הובילו לנקיטת הליכי הפיטורים כנגדו.

13. באשר לשיקולים שהביאו לאי פתיחת ההתמחות, נקבע כי היה זה ה"שיקול הכלכלי", כטענת המרכז האקדמי, ולא "השיקול הגזעני", כטענת המערער. זאת, על סמך המוצגים והעדויות אשר הובאו בפני בית הדין, כי ימים ספורים לפני פתיחת שנת הלימודים, בשנה הראשונה שבה פתח המרכז האקדמי את שעריו, רק סטודנט אחד הסדיר את תשלום שכר הלימוד (להבדיל מתשלום דמי הרשמה) להתמחות זו, וכי במצב דברים זה לא יכול היה המרכז האקדמי לקחת את הסיכון הכלכלי שבפתיחת ההתמחות מבלי שמרבית הסטודנטים יסדירו את תשלום שכר הלימוד.

בית הדין קמא תמך קביעתו זו במסקנות בדיקתן של המל"ג ושל ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת אשר ביררו אף הן את טענותיו של המערער וקבעו אף הן כי מדובר היה בשיקול כלכלי וכי טענותיו של המערער בדבר "השיקול הגזעני" הן עלילת זדון. בעניין זה דחה בית הדין את טענות המערער בדבר תקינות הליך הבירור שקיימו גופים אלה, בקבעו כי המערער עצמו הוא



## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-11-14184

שפנה לגופים אלה, משראה בהם הגופים המקצועיים והמוסמכים לבירור הנושא, ורק כאשר תוצאות בדיקתם לא היו מקובלות עליו, בחר לתקוף את מסקנותיהם.

14. בית הדין בחן את נתוני התפלגות הסטודנטים לפי מוצאם בהתמחויות השונות לשנת הלימודים 2008 וקבע כי מכלול הראיות מצביע על כך שהמרכז האקדמי נהג במדיניות שוויונית וכי "העובדות בשטח מצביעות על מדיניות שוויונית ועל דו קיום המתנהל בין כתלי המכללה". באשר להתבטאויותיהם של פרופ' טלר ושל מר רשף נקבע כי הגם שנאמרו הדברים, הרי שמדובר באמירות "אומללות" שנאמרו לאחר שהדוברים "נמשכו בלשונם", אך אין קשר בין האמירות הללו לבין ההחלטה שלא לפתוח את ההתמחות ואין הן יכולות "לגבור" על העובדות המצביעות על כך שהשיקול הכלכלי היה השיקול היחיד בהחלטה זו.

15. לאחר שדחה בית הדין קמא את טענות התובע לפיטורים בלתי חוקיים ולקיומם של מניעים פסולים בהחלטה שלא לפתוח את ההתמחות, ולאור קביעות אלה, נדחתה אף תביעתו הכספית של המערער מכוח טיוטת ההסכם מחודש 08/07. בעניין זה נקבע כי אין לראות בטיטת ההסכם משום חוזה מחייב שכן טיוטה זו מעולם לא נחתמה על ידי מי מהצדדים (ואף נכתב על גביה כי תהא מחייבת רק לאחר חתימת הצדדים), כי לאחר ההחלטה על אי פתיחת ההתמחות ניהלו הצדדים משא ומתן בכל הנוגע לתנאי העסקתו של המערער בשנים 2008-2009 עד לפתיחת ההתמחות בשנת הלימודים הבאה, וכן משלא נהגו הצדדים בפועל על פי טיוטת הסכם זו אלא על פי הצעתו של מר רשף במסגרת המשא ומתן שנוהל עם המערער.

מכאן הערער שבפנינו.

### הערעור

16. **לטענת המערער**, החלטת המרכז האקדמי שלא לפתוח את ההתמחות בחשבונאות נבעה מריבוי נרשמים ממוצא ערבי ובשל רצונו של המרכז





## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-11-14184

האקדמי להימנע מ"הדבקת דימוי ערבי" למוסד האקדמי. לעמדתו, שגה בית הדין קמא עת קבע כי ההחלטה שלא לפתוח את ההתמחות בחשבונאות נבעה משיקולים כלכליים בלבד. לטענתו, התעלם בית הדין האזורי מהראיות שהביא ואשר תמכו בטענותיו אודות ההתנהלות הגזענית של המרכז האקדמי, בהן תמלילי שיחות ומסמכים, ולא נתן לכך משקל בפסק דינו.

17. לדברי המערער, די בכך שהוכיח, באמצעות ראיות חד משמעיות והודאות בעל דין ברורות, כי בבסיס החלטת המרכז האקדמי שלא לפתוח את ההתמחות בחשבונאות עמד גם שיקול גזעני, על מנת לקבוע כי ההחלטה הייתה פסולה ובלתי חוקית, ואין צורך כי יוכיח שהשיקול הגזעני היה שיקול בלעדי בהחלטת המרכז האקדמי.

18. המערער טען עוד כי שגה בית הדין קמא בכך שלא העניק לו את ההגנה הקבועה בחוק הגנה על עובדים. לדבריו, מעניק סעיף 2 לחוק הגנה רחבה מפני פגיעה או פיטורים "בשל כך שהגיש תלונה". מכאן שפנייתו למל"ג שהוא הגוף הממונה על המרכז האקדמי, הייתה לגיטימית, ועצם הפנייה אליה אינה יכולה להוות עילה להזמנתו לשימוע כפי שנעשה ואף לא להדחתו מהמועצה האקדמית העליונה, והדברים נכונים אף בנוגע לפנייתו לח"כ אחמד טיבי. לטענתו, די היה בקביעה שכזו כדי להעביר את נטל ההוכחה לכתפי המשיבים כאמור בסעיף 3א לחוק.

19. טענה נוספת בפי המערער נגעה לכך שבית הדין קמא התבסס בפסק דינו על "בדיקותיהם" של המל"ג ושל ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת. לטענתו, שיקול דעתם של המל"ג ושל הוועדה אינו יכול להחליף את שיקול דעתו של בית הדין והסתמכות על החלטות אלה ואימוץ מסקנותיהן היא פסולה.

20. לבסוף טען המערער, כי חשיפת המניעים הפסולים שהביאו את המרכז האקדמי להחלטה על אי פתיחת ההתמחות בחשבונאות ועצם יציאתו בגלוי כנגד התנהלותו הפסולה של המרכז האקדמי, הם שהביאו לכך שהמרכז האקדמי המציא עילות פיטורים "יש מאין" ובדיעבד על מנת לחפות על



## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-11-14184

התנהלותו, וכי הדחתו נעשתה על רקע אישי בלבד ולא על בסיס ענייני. לטענתו, התעלם בית הדין קמא משורה של מסמכים וראיות ביחס לתוקפו המחייב של הסכם העבודה בין הצדדים וטעה כאשר קבע כי אין תחולה להסכם 8/07, לאחר שהוכיח כי פיטוריו נעשו שלא כדין.

21. **לטענת המשיבים**, צדק בית הדין בקביעותו העובדתיות, אשר הובילו אותו למסקנה שלפיה דחה את תביעת המערער במלואה. לשיטתם של המשיבים, התייחס בית הדין קמא באופן מעמיק, יסודי ומקיף לכלל חומר הראיות אשר הונח בפניו ופירט אותו בפסק דינו. מכאן, משקביעות אלה מבוססות על התרשמותו הבלתי אמצעית מהראיות והעדויות אשר הונחו לפניו, ועל פי ההלכה הנוהגת, אין להתערב בקביעות אלה.

22. המשיבים טוענים כי פיטורי המערער נעשו כדין ומסיבות מוצדקות, משהתבססו על ממצאים עובדתיים שלפיהם הסיבות אשר הובילו לפיטורי המערער היו לגיטימיות ואינן קשורות לעצם הגשת התלונה לגורמים חיצוניים; המערער הגיש את התלונה נגד המרכז האקדמי שלא בתום לב, אלא על מנת לבוא חשבון עם המרכז האקדמי על שלא פתח את ההתמחות; אין יסוד לטענת המערער שלפיה ההתמחות בחשבונאות לא נפתחה בשל שיקולים גזעניים, אלא מדובר בשיקולים כלכליים לגיטימיים שבשלם לא נפתח הקורס, לאחר שכשבוע וחצי לפני תחילת הלימודים, רק סטודנט אחד מתוך 13 נרשמים להתמחות שילם את שכר הלימוד וכי לאחר מכן כשהוצע ל-8 מתוך 13 הסטודנטים ללמוד בהתמחות אחרת במרכז האקדמי, בחרו לעשות כן. המשיבים תומכים טענותיהם בעניין זה גם בהחלטות המל"ג ויתר הגופים אליהם פנה המערער, אשר הגיעו, לשיטתם, אל אותם ממצאים ומסקנות.

23. המשיבים סבורים כי משנקבעו ממצאים עובדתיים שלפיהם תלונת המערער היא תלונת שווא אשר הוגשה בחוסר תום לב, תוך הצגת מידע חלקי ומגמתי וממניע אישי, ומשפיטוריו נבעו מסיבות לגיטימיות שבבסיסן הפרת חובות האמון של המערער כלפי המרכז האקדמי בהן הקלטות סתר, דיבוב וסחיטה - צדק בית הדין קמא בקבעו כי אין לקבל את טענות המערער באשר לתחולת חוק הגנה על עובדים. לגישתם, טענה בדבר חשיפת שחיתות אינה "חליפת



## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-11-14184

מגן" מפני בחינת תפקודו של העובד ויש להישמר מכך שמכשיר זה יהפוך את התלונה לאמצעי שנועד למנוע פיטורים מוצדקים וענייניים.

לטענת המשיבים, צדק בית הדין בקבעו כי חוק הגנה על עובדים לא חל על הדחה מהמועצה האקדמית שכן אינה מהווה חלק מתנאי ההעסקה אלא בחברות בגוף אקדמי אשר חבריו נבחרים על ידי נשיא המרכז האקדמי בהתייעצות עם בעל תפקיד בכיר נוסף ונדרשת מידה רבה של אמון בתפקיד זה. מכאן, ולאור חוסר האמון שנוצר בין פרופ' טלר לבין המערער, לא היה מנוס מהפסקת חברותו, הזמנית ממילא, במועצה.

24. המשיבים מתנגדים לטענת המערער שלפיה מדובר בתיק בעל חשיבות עקרונית, משלעמדתם, כפי שקבע בית הדין קמא, פעל המערער ממניעים אישיים וכלכליים ולא במטרה "לתקן עוולה", כטענתו.

25. באשר לדחיית תביעתו הכספית של המערער לפיצוי בהתאם להסכם 8/07 בעניין העסקתו כראש ההתמחות בחשבונאות, טענו המשיבים כי צדק בית הדין קמא בקביעותיו שלפיהן ההסכם מעולם לא נחתם, הצדדים לא נהגו על פיו בשום שלב, וכן בהתבסס על העובדה כי משלא נפתחה ההתמחות ניהלו הצדדים משא ומתן בנוגע לתנאי העסקתו של המערער ביחס לתקופה שעד לפתיחת ההתמחות בשנת הלימודים הבאה.

### הכרעה

26. לאחר שבחנו את פסק דינו של בית הדין האזורי, ועיינו בכתבי הטענות ובכלל הראיות שהונחו בפניו כמו גם בטענות הצדדים בערעור שבפנינו, נחה דעתנו כי אין להתערב בו. ונפרט קביעתנו זו.

27. על פי עובדות המקרה, כעולה מהכרעתו של בית הדין קמא ומכלל הראיות שהגישו הצדדים, במהלך חודש 7/08 קיבל המרכז האקדמי היתר מאת המלי"ג לפתוח מרכז להשכלה גבוהה, לנהלו ולקיים בו לימודי משפטים ומנהל עסקים. קודם לכן, במהלך שלבי ההקמה, הוצע למערער לשמש כמרצה במרכז



## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-11-14184

האקדמי העתיד לקום, במקצועות המחשב, החשבונאות, כלכלה ומימון ואף נדונה האפשרות שלפיה ישמש המערער ראש ההתמחות לחשבונאות.

28. משנתקבל ההיתר כאמור ונפתחה ההרשמה ללימודים במרכז האקדמי לשנת הלימודים תשס"ט, נרשמו ללימודי ההתמחות בחשבונאות בחוג למנהל עסקים 18 מועמדים שמהם עמדו 13 בלבד בתנאי הקבלה. מתוך 13 מועמדים אלה, 10 מועמדים היו ממוצא ערבי. ביום 22.10.08, עשרה ימים לפני פתיחת שנת הלימודים, הודיע פרופ' טלר בישיבת סגל החוג למנהל עסקים כי למרות שנרשמו רק 13 מועמדים, תפתח ההתמחות בחשבונאות כמתוכנן. יומיים לאחר מכן, ביום 24.10.08, הודע למערער כי ההתמחות לא תפתח, משהסתבר כי רק מועמד אחד או שניים לכל היותר הסדירו את תשלום שכר הלימוד. בהמשך לכך ולאחר קבלת ההחלטה בדבר אי פתיחת ההתמחות, נרשמו עוד 7 מתוך 13 המועמדים, ללימודי משפטים ולהתמחויות אחרות במסגרת החוג למנהל עסקים והחלו את לימודיהם. 5 מתוך 7 מועמדים אלה היו ממוצא ערבי.

29. כאמור, בחודשים שלאחר מכן התקיים בין המערער לבין מר רשף ופרופ' טלר דין ודברים בנושא אי פתיחת ההתמחות ותנאי העסקתו של המערער. שיחתם הראשונה של המערער עם פרופ' טלר התקיימה במסדרון מספר ימים לאחר פתיחת שנת הלימודים ושם לטענת המערער נאמר לו כי השיקול לאי פתיחת ההתמחות הוא מספרם הגדול של סטודנטים ממוצא ערבי. בעקבות שיחה זו והאמירה בנוגע לקיומם של שיקולים גזעניים בהחלטה על אי פתיחת ההתמחות, הקליט המערער בסתר את שיחותיו עם מר אורן (ביום 4.11.08), עם מר רשף (ביום 10.11.08), עם פרופ' טלר ומר אורן (ביום 11.11.08) ושיחה נוספת עם פרופ' טלר (ביום 22.4.09) (להלן: "ההקלטות").

בשיחה בין המערער לבין מר רשף, מנכ"ל המרכז האקדמי דאז, אמר מר רשף, בין היתר, את הדברים הבאים:

**"גיל: ואם זה הרוב ערבים, אז חלילה אנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו. כי אנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו מוסד שיהיה מתויג כערבי. לא יכולים. אוניברסיטת חיפה**



## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 14184-11-11

יש לה את הדימוי והיא בבעיה קשה מאוד בגלל שהיא נתפסת כאוניברסיטה של ערבים. וזה בעיה ואנחנו מוסד לא מתוקצב ואם נתייחס למוסד של ערבים, אז הלך עלינו, פשוט לא יבואו. אנחנו משתדלים לשמור על מצב שבו היחס בין ערבים ליהודים בכיתות הוא כמו היחס באוכלוסייה במדינת ישראל של 20-30%, תלוי, משהו כזה. עכשיו יש לנו שתי אפשרויות: או לקבל החלטה שאנחנו לא ממשיכים הלאה או לקבל החלטה שאנחנו עוד שנה גוררים ומנסים לצאת לשיווק אגרסיבי לשנה הבאה, עוד לא ישבנו לראות מה המשמעויות, כי אם לא נצליח עוד פעם לגייס, נגיד את המינימום 40 מועמדים שמתאימים לנו, זאת אומרת זה לא 40 מועמדים סתם, 40 מועמדים שהם לא יהיו 30 מתוכם ערבים. זה אומר שזה 40 סטודנטים, כדי לנסות להציל את שנה א', פשוט אני לא בטוח, לא בדקתי את זה מבחינה כלכלית, מה זה אומר. נגיד שב-40 אפשר להחזיק את זה, עוד איכשהו להחזיק את זה איכשהו, אבל בתנאי שזה לא 40 או 30 ערבים מתוכם. באמת 40 חיתוך אוכלוסייה מאוד גדולה ולכן אני מגיע לקטע שבינינו ואני שם אותו במקום אחר לחלוטין. [...] אנחנו לא יכולים ואני אומר לך את זה באופן שלם, לשלם משכורת מלאה על משהו שלא קיים. לא יכולים. אין בזה היגיון ולא נפתחה בעצם תוכנית החוג, לא קיימת. היא איננה. אין סטודנטים. יש רבע מהסטודנטים שתכננו שיהיה [...] יש לנו כרגע, כרגע, בלי החוג לחשבונאות – גרעון של (לא נשמע).

[...]

עמוס [המערער - י.א.ש.]: לא יודע, אני לא, אני... סתם עניין אותי כי נורא כאב לי שלא פותחים [...] אז אני הלכתי ובדקתי ובאמת יחזקאל [פרופ' טלר - י.א.ש] אמר לי את הנושא הערבי שאתה אמרת, נכון, באמת יחזקאל אמר לי את הנושא הערבי שהוא לא רוצה שיהיה לזה צביון ערבי.

גיל: נכון, אנחנו לא מתכוונים לעשות את זה לעצמנו.

[...]

עמוס: ... אני רק אומר, קצת כואב, כי אני יודע ש... לפי מה שהבנתי, התשלום זאת לא הייתה הבעיה, יכול להיות הנושא הערבי זה הבעיה, אני לא יודע.

גיל: יש שילוב של הכל יחד.

עמוס: אני רק אומר שהיו, באו אלי סטודנטים ואמרו לי יש עוד כאלה שרצו להירשם אפילו בדקה ה-90 ולא נרשמו בגלל שסגרו את החוג. ונורא התאכזבתי, אמרתי חבל.

גיל: אז זה נתונים לא נכונים."

ובשיחת המערער עם פרופ' טלר ומר אורן ביום שלאחר מכן נאמרו הדברים

הבאים:



## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-11-14184

"עמוס: ... אני לא יודע, אני קצת הופתעת מהסיבה שקודם החלטנו ואחרי זה הפסקנו שבוע לפני. אז זה קצת הפתיע אותי.  
יחזקאל: תראה, אנחנו לא היחידים שעושים את זה. זה סיפור יקר. בשביל ש...  
עמוס: בסדר, אבל בלאו הכי הסטודנטים נמצאים.  
יחזקאל: אם נרשמו... סליחה, שלום, ... אבל המציאות היא ששילמו שניים.  
[...]

עדי: בשלב הזה היו שניים-שלושה.  
[...]

עמוס: ... לא, האמת אתמול הייתה לי שיחה עם גיל, גיל גם העלה את הנושא שאתה דיברת עליו, הנושא היהודי-ערבי שלא נהיה majority של ערבים, יהודים....  
יחזקאל: גם פה הייתה בעיה  
עמוס: איך? איך?  
יחזקאל: גם פה הייתה בעיה. מתוך אלה שנרשמו.  
עמוס: כן.  
יחזקאל: היו שלושה יהודים וכל השאר...  
עמוס: כמה היו ביניהם?  
יחזקאל: שלושה" (הדגשה שלי - י.א.ש).

30. בהמשך לכך וכשלושה חודשים לאחר מועד פתיחת שנת הלימודים האקדמית, ביום 3.2.09, שלח המערער מכתב לפרופ' טלר ולמר רשף אשר במסגרתו העלה בפניהם, לראשונה, את טענותיו בדבר קיומם של שיקולים גזעניים במסגרת החלטת המרכז האקדמי שלא לפתוח את ההתמחות בחשבונאות, אם כי בשלב זה טרם חשף בפניהם כי הקליט אותם ללא ידיעתם.

בפתח המכתב, שכותרתו "הצעתכם - משרת מרצה בכיר וראש התמחות לחשבונאות שבדעתכם לייסד במסגרת בית הספר למינהל עסקים ולפתוח ללימודים בשנת הלימודים 2008-2009", מציין המערער את היערכותו האישית ופעולותיו לפתיחת ההתמחות. בהמשך מטיח המערער כלפי פרופ' טלר ומר רשף האשמות קשות בדבר השיקולים אשר עמדו, לדעתו, בבסיס ההחלטה שלא לפתוח את ההתמחות. בחלק זה של המכתב התבטא המערער באופן חריף כנגד השניים, ובין היתר כתב:



## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-11-14184

"... אלא שהסיבה האמיתית לביטול פתיחת ההתמחות בחשבונאות הינה שוב, 'רוב ערבי'... קשה לי להבין מה עומד מאחורי הנטייה הזאת?! הייתי מעדיף לראות בה לא אחרת מאשר בורות וכסילות: אלא שמגרעות אלה אינן מאפיינות מוסד אקדמי. מכאן נובע בקרבי חשש עמוק הנופץ בתשובה לשאלה האם נטייה זאת הינה משהו מקומי, מעין עיוות חולף עם תנועת האנשים ממקום למקום? או שמא איזו אידיאולוגיה - דוגמת זאת שאפיינה את משטרו של בותה - הנשיא הידוע של משטר האפרטהייד בדרום אפריקה - שחלף מן העולם; באופן אידיאולוגי - נמנעה שם השכלה ראויה לשמה מן הרוב השחור, הנדכא. עפ"י הכלל הגזעני - לפיו השכלה להמונים השחורים - הינה מסוכנת בהיותה מהווה בסיס לשאיפות לאומיות עצמאות, ביטוי לאומי וכד'. חשש חמור זה עלול להפוך 'נטייה מקומית' כאמור למגיפה שסופה להפוך את מדינת ישראל לאפיזודה - הסטורית - חולפת - אבוי לכם, אבוי לנו כולנו.

[...]

נהפוך עוד ועוד, כבוד נשיא המכללה; כבודך כגזען הינו מפוקפק בכל קנה מידה מוסרי, אקדמי, על אחת כמה וכמה [הדגשה במקור - י.א.ש.].

[...]

הלא תבושו, מדינת ישראל, כך הנני מאמין, מדינה דמוקרטית שתועבה גזענית היא ממנה והלאה... אפילו מדינתנו איננה חסרה אנשים גזענים עפ"י השקפותיהם, אסור לנו להפסיק מלהוקיעם, עד זוהמה זו תימוג, תימחק ותאוזכר כלקח רק בהקשרים היסטוריים... מן הראוי שגם בישראל, האקדמיה תישא דגל זה בראש המחנה. נושאי תפקידים שהשקפותיהם גזעניות אינם ראויים למשרותיהם, גם כי השקפותיהם אלה מעמידות אותם באקדמיה - בניגוד עניינים עמה, תלמידיה ומוריה. ראוי גם כי כל העובדות הנ"ל יובאו גם ובהכרח בפני אזרחי המדינה הערבים, שיידעו, ויזהירו שולחיהם לבל תדרוך כף רגלו של - תלמיד, מורה - יהא אשר יהא - על מפתן מוסדכם המכובד, כל עוד הינכם עומדים בראשו. עדיין לא למדתם מה שאנשים נבערים מהשכלה של ממש, ידעו בעליל - ובמהפיכה הצרפתית ידעו גם ידעו עושיה (אם וגם אלה היו אנשים משכילים), כי ברפובליקה, ההגנה על המיעוט ומלוא זכויותיו היא העיקר... מסתבר, הכל עניין של חינוך, גם לנשיא, גם למנכ"ל - יש ויחסר. חסך זה הינו מהותי ועד לא יימלא עד תומו - ראוי כי נוכחות אנשים כגון דא במשרות ניהול מוסדות אקדמיים, תיחסך מן המוסדות, טובת הציבור דורשת זאת, טובת הציבור הנאור כולו, ללא שום סייג.





## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-11-14184

יוצא איפה - כי בנסיבות אלה, לדעתי -, על המל"ג לדון מחדש על מתן אישוריו 'למרכז האקדמי כרמל' - קודם כל עפ"י הנסיבות שתיארתי. שכן, עפ"י נסיבות אלה מרכז אקדמי זה אינו ראוי לשמו ותוארו ובמדינת ישראל, על המל"ג להימנע מלאשרו כאקדמי עד תשרש התופעה - יחד עם נושאי דגל התועבה (הנשיא והמנכ"ל הנזכרים דלעיל). באשר לי, לא אשקוט כל עוד לא נוקה עד יסוד - המרכז האקדמי דנן כאמור לעיל. הנני רואה במשימה זאת חובה ציבורית אקדמית ודמוקרטית להיאבק על טוהרו של המרכז האקדמי כרמל - עד יחזור להיות ראוי לתוארו זה".

את המכתב סיכם המערער בדברים הבאים:

"זמן רב חלף - עד החלטתי להעלות על הכתב את העובדות דנן. הנני אדם עצוב כיום, עצוב עד מאוד. לא האמנתי ולא הייתי מאמין - לסיפור כזה - במוסד אקדמי כה מבטיח. והנני מייחל לאור היום, בחלוף ליל הסערה החשוך, משזרח השמש אל על ויאיר מחדש על השכלה גבוהה לכל אדם ללא הבדל מוצא, דת, צבע, מין, אמונות ודעות - יהיו אשר יהיו כשבראשה המרכז האקדמי דנן; אנשים נאורים שלאומנות וגזענות מהם והלאה. הנני מאמין כי חלומי זה - יתגשם ובמהרה בימינו..  
דרך אגב אעיר - כי הנני מזמין כל מי שבדעתו להכחיש דבר מן העובדות המתוארות דלעיל - לאתגר מהימנותי בפני כל אדם ומוסד - לרבות בית המשפט כי אמת ורק אמת דיברתי כאן".

### החלטת הביטול

31. בית הדין קמא שוכנע, כאמור, כי על אף התבטאויותיהם של נציגי המרכז האקדמי בנוגע למספר הסטודנטים הערבים אשר ילמדו במרכז האקדמי והשפעתו של נתון זה על "תיוגו", לא הוכיח המערער כי התבטאויות אלה משקפות את שיקולי המרכז האקדמי בהחלטתו שלא לפתוח את ההתמחות.

מדבריו של **מר רשף**, אשר היה ממקימי המרכז האקדמי ועסק בהגשת האישורים המתאימים למל"ג לצורך קבלת אישור פתיחתו, עלה כי היעד שהציב לעצמו המרכז האקדמי לצורך פתיחת ההתמחות באופן המצדיק את קיומו מבחינה כלכלית ולצורך שמירה על איזון תקציבי, היה כ-40 סטודנטים, במטרה שכמות זו תגדל ותגיע ל-80 סטודנטים ויותר. יתר על כן, בבקשה לקבלת אישור לפתיחת תכנית הלימודים בחשבונאות שהגיש המרכז האקדמי





## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-11-14184

למל"ג בחודש מאי 2006 נכתב כי מספר הסטודנטים המיועד ללמוד בשנה א' בשנת הלימודים תשס"ח יעמוד על 120 וכך גם בשנת תשס"ט. לדברי מר רשף בשיחתו המוקלטת, משמדובר היה בשנת הלימודים האקדמית הראשונה לפעולתו של המרכז האקדמי ועל אף היותו מוסד אקדמי שאיננו מתוקצב, הוחלט "להסתפק" במספר סטודנטים נמוך בהרבה (13 סטודנטים בלבד) לצורך פתיחת ההתמחות. לדבריו של פרופ' טלר, משימים ספורים לפני פתיחת שנת הלימודים התברר כי רק סטודנט אחד שילם את שכר הלימוד, נאלץ המרכז האקדמי לקבל החלטה שלא לפתוח את ההתמחות, משלא יכול היה להרשות זאת מבחינה כלכלית, ולקחת סיכון כי בסופו של יום מספר הסטודנטים לא יעמוד אפילו על 13.

במקרה שלפנינו, לא מצאנו כי בית הדין האזורי התעלם, כטענת המערער, מהראיות בעניין זה. בפסק דינו התייחס בית הדין לתמלילי השיחות ולמסמכים הרלוונטיים, בהם תמלילי השיחות עם פרופ' טלר ועם מר רשף, לחלופת המכתבים בין היתר באמצעות הדואר האלקטרוני בין הצדדים, וכן לעדויות ששמע ולא מצא שיש בהם כדי להוכיח את טענות המערער.

32. מבלי להפחית מחומרן של התבטאויות נציגי המרכז האקדמי, סברנו כי אין להתערב בקביעתו העובדתית של בית הדין האזורי, המבוססת על התרשמותו מהעדויות שלפניו, שלפיה התקבלה ההחלטה על בסיס שיקול כלכלי בלבד. מן הנתונים אשר הוצגו על ידי המרכז האקדמי, ולא נסתרו על ידי המערער, עולה כי מספר הסטודנטים אשר נרשמו לחוג ועמדו בתנאי הקבלה היה 13. על בסיס נתון זה הודיע תחילה פרופ' טלר, במסגרת ישיבת סגל המרצים שהתקיימה ביום 22.10.08, כי ההתמחות תפתח כמתוכנן. אולם, משהתברר בבדיקה שנערכה לאחר מכן מול הגזברות, כי מתוך 13 המועמדים שילם רק סטודנט אחד (או שניים לכל היותר) את שכר הלימוד, בעוד יתר הסטודנטים לא עשו כן, הוחלט ביום 24.10.08 (כשמונה ימים לפני פתיחת שנת הלימודים) כי ההתמחות לא תפתח וכן נאמר גם למערער. לטעמנו, החלטת המרכז האקדמי שלא לפתוח מסלול לימודים כאשר אין ודאות למספר תלמידים מינימאלי המצדיק פתיחת התמחות שכזו, היא סבירה והגיונית.



## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-11-14184

יתרה מכך, לו היה "השיקול הגזעני" מרכיב בהחלטה על אי פתיחת ההתמחות בחשבונאות סביר להניח כי ההחלטה שלא לפתוח את ההתמחות הייתה מתקבלת עוד ביום 22.10.08 מועד שבו הודיע פרופ' טלר למועצה כי 13 מועמדים עמדו בתנאי הקבלה כאשר 10 מתוכם נמנים עם המגזר הערבי. זאת ועוד, כעולה מהראיות, לאחר ההחלטה שלא לפתוח את ההתמחות נרשמו שבעה מועמדים מתוך 13 המועמדים שהתקבלו למסלול ההתמחות בחשבונאות, למסלולי לימוד אחרים במרכז האקדמי כאשר חמישה מתוכם נמנים עם המגזר הערבי. גם בכך יש כדי להעיד כי לא היתה כל מניעה לקבלתם של מועמדים ממוצא ערבי למסלולי הלימוד במרכז האקדמי. ויודגש, כי המערער לא הציג כל ראיה שיש בה כדי להעיד כי מועמד כלשהוא לא התקבל ללימודים במרכז האקדמי עקב מוצאו הערבי.

עוד נוסף כי בפני בית הדין הוצגו נתונים המתייחסים למספר הסטודנטים במרכז האקדמי אשר מתוכם כ-30% ממוצא ערבי. עוד עולה מנתונים שהביא פרופ' טלר בפני ועדת החינוך, כי לשנת הלימודים תש"ע נרשמו להתמחות בחשבונאות 33 מועמדים מתוכם כ-55% (18 סטודנטים) ממוצא ערבי.

33. אכן, לא יכול להיות חולק על כך שהתבטאויותיהם של חלק מנציגי המרכז האקדמי באשר לסוגיית "הרוב הערבי" הרצוי בקרב תלמידיו ראויות לכל גינוי. התבטאויות שכאלה אין להן מקום במקומותינו בכלל ובמקומות שנועדו לשרת את הציבור, בפרט.

בית המשפט העליון בפרשת הרב אלבה קבע:

"אכן, בקביעת היקפו של המושג 'גזענות' חלילה לנו מלדבוק בהגדרות טכניות, מדעיות או פסודו-מדעיות, בדבר מוצאיו השונים של המין האנושי. 'גזענות' שוב אינה רק הדבקות בתורת הגזע (racialism) הידועה לשמצה. "גזענות" היא כל שנאת חינוס של הזר בשל היותו זר, על רקע שונות גזעית או לאומית-אתנית. שנאה זו מהווה חולי חברתי שימיו כימי עולם" (ע"פ 2831/95 הרב עידו אלבה נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(5) 249, 221 (1996)).



## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-11-14184

ובהמשך:

"הביטוי הגזעני אינו נמנה עם צורות הביטוי הפוגעניות, המרגיזות או המקוממות, שעל חברה חופשית להשלים עם קיומן, חרף סלידתה מפניהן. הביטוי הגזעני הוא חריג. הוא מצוי מחוץ לגדריה של תפיסת העולם הדמוקרטית, ושערי חופש הביטוי נעולים בפניו" (שם, בעמ' 259).

34. עם זאת, והגם שיש להוקיע כל אמירה פוגענית גזענית, הרי שענייננו הוא במבחן התוצאה, היינו, האם שיקול גזעני כלשהו היטה את אופן קבלת ההחלטה הרלוונטית. כאמור, מסקנתנו היא כי בכל הנוגע להחלטה האם לפתוח את מסלול ההתמחות בחשבונאות בשנת הלימודים תשס"ט היא כי אין להתערב בקביעתו העובדתית של בית הדין אזורי כי השיקול הבלעדי היה השיקול הכלכלי והמערער לא הרים את הנטל להוכיח אחרת.

הן פרופ' טלר, הן מר רשף אינם מכחישים את אמירותיהם ואף מודים כי לא היה מקום לאומרן. ואולם, אין בעובדה שהדברים נאמרו כדי לשנות את המסקנה כי לא היתה להם כל השלכה על החלטות המרכז האקדמי לעניין פתיחת מסלול ההתמחות.

משעומת פרופ' טלר בחקירתו הנגדית עם הדברים שנאמרו על ידו, הבהיר כי הביטוי "גם פה הייתה בעיה" נאמר כאשר המערער "משך" אותו בלשונו. כאשר נדרש פרופ' טלר להסביר את דבריו, הודה כי כוונתו הייתה ש"הנושא של הרוב ערבי, יכולה להיות כאן בעיה חברתית ... שזה יכול ליצור אווירה מסוימת". פרופ' טלר הודה כי דברים אלה לא היו צריכים להיאמר אך טען כי דברים אלה לא השפיעו כלל על קבלת ההחלטה שלא לפתוח את מסלול ההתמחות.

35. נחזור ונדגיש כי לא ניתן להתעלם מהדברים שנאמרו על ידי פרופ' טלר ומר רשף ואין ספק כי הם מעוררים אי נחת בלשון המעטה. ואולם, לא ניתן גם להתעלם מההקשר שבו נאמרו. ראשית, השניים הבהירו כי השיקול לאי פתיחת ההתמחות הוא העדר מספר נרשמים מספיק המצדיק כלכלית את



## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-11-14184

פתיחת המסלול והמערער לא הוכיח אחרת. **שנית**, כעולה מהראיות, לאחר קבלת ההחלטה, שבעה מתוך 13 המועמדים נרשמו למסלולים אחרים ומתוכם חמישה נמנים על המגזר הערבי, ואף על פי כן איש לא מנע מהם להירשם למרכז האקדמי וללמוד בו. יתר על כן, כעולה מחקירתו הנגדית של פרופ' טלר, הגם שהיו מספר סטודנטים שלא עברו את ציון הסף במבחן בעברית והגם שיכול היה להיאחז בתנאי זה על מנת שלא לקבלם ללימודים, התקבלו אלה ללימודים במרכז האקדמי כסטודנטים מן המניין. **שלישית**, עיון בתמלילים מעלה כי המערער הוא שמעלה שוב ושוב את "האלמנט הגזעני" ולמעשה בכך מושך את הדוברים בלשונם ומכשילים. **רביעית**, על אף עמדתו ודעתו של המערער כפי שבאו לידי ביטוי במכתבו מיום 3.2.09 שלפיו סבור הוא כי על המל"ג לדון מחדש באישור המרכז האקדמי כמוסד להשכלה גבוהה וכי לא ישקוט עד כי "ינקה ויטוהר המרכז האקדמי מנושאי דגל התועבה", ממשיך הוא ומנהל עם אותם האנשים משא ומתן בנוגע לתשלומים להם הוא זכאי לטענתו וכן בנוגע לעמידתו בראש המסלול להתמחות בשנת הלימודים הבאה (כפי שיפורט להלן בסעיף 46). התנהלות זו יש בה כדי להטיל צל על הגינות התנהלותו ועל תום ליבו של המערער אשר היה מוכן לזנוח את טענותיו בדבר השיקולים הגזעניים "בתמורה" להבטחת תנאי ההעסקה והמעמד האקדמי כראש ההתמחות שאותם ביקש לקבל.

### החלטת הפיטורים

36. המערער טען כי ההחלטה לזמנו לשימוע ובהמשך לפטרו, באה בעקבות כך שחשף "שיקולים גזעניים" אשר עמדו בבסיס החלטת המרכז האקדמי על אי פתיחת מסלול ההתמחות. מנגד טענו המשיבים, כי ההחלטה על פיטורי המערער נבעה משיקולים ענייניים ולגיטימיים, בהם הפרת האמון על רקע הקלטות הסתר ופנייתו לגורמים חיצוניים, כמפורט לעיל.

37. מדבריו של המערער, ועל כך לא חלקו הצדדים, עולה כי "חשדו" בדבר קיומם של "שיקולים גזעניים" בהחלטת המרכז האקדמי על אי פתיחת ההתמחות התעורר ביום 4.11.08 בסמוך לאחר פתיחת שנת הלימודים האקדמית, במהלך שיחתו עם פרופ' טלר, עת נפגשו באקראי במסדרונות המרכז האקדמי ושוחחו



## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-11-14184

בנושא אי פתיחת ההתמחות. בשלב זה החל שיג ושיח בין הצדדים באשר להיקף העסקתו ושכרו של המערער לשנת הלימודים תשס"ט וכן בנוגע להעסקתו כראש מסלול ההתמחות בחשבונאות בשנת הלימודים הבאה לאחריה.

בחודש **פברואר 2009**, לאחר שקיים המערער מספר שיחות עם גורמים שונים במרכז האקדמי (מר רשף, פרופ' טלר ומר אורן), וכאשר שיחות אלה תועדו על ידו בהקלטות **ללא ידיעתם**, פנה המערער במכתב מיום **3.2.09** לפרופ' טלר ומר רשף ובו העלה כלפיהם **לראשונה** את הטענה כי ההחלטה שלא לפתוח את מסלול ההתמחות בחשבונאות מקורה בשיקולי גזענות והפליה כלפי האוכלוסייה הערבית. במכתבו זה נוקט המערער במילים בוטות ומטיח בשניים האשמות קשות, כפי שהבאנו בהרחבה בסעיף 30 לעיל.

הגם שהשנים דחו את טענותיו של המערער על הסף במכתביהם מיום **8.2.09**, ועל אף הסגנון הבוטה והלא מקובל ביחסי עבודה מכל סוג שהוא, המשיך פרופ' טלר במגעים עם המערער להעסקתו בשנת הלימודים הבאה.

בסמוך לאחר קבלת תשובות פרופ' טלר ומר רשף, פנה המערער בתלונה למל"ג ולח"כ אחמד טיבי. פרופ' טלר ומר רשף נדרשו ליתן הסברים למל"ג. גם בשלב זה (בשיחה מיום 22.4.09) המשיך פרופ' טלר ונדבר עם המערער בעניין העסקתו, אם כי הודיע לו על הפסקת כהונתו במועצה האקדמית העליונה של המרכז האקדמי.

38. כעולה מהתכתבויותיו ושיחותיו של המערער עם נציגי המרכז האקדמי, לא הייתה בכוונת המרכז האקדמי כל כוונה לפטר את המערער עקב ההחלטה בדבר אי פתיחת ההתמחות הגם שבשלב זה ידעו נציגי המרכז האקדמי כי המערער פנה והלין על התנהלותם בפני המל"ג ובפני חבר הכנסת טיבי. נציגי המרכז האקדמי חזרו והביעו בפני המערער את רצונם לפתוח את ההתמחות בשנת הלימודים הבאה ואף הוצע למערער כי עד אז ימשיך לשמש כמרצה במרכז האקדמי כפי שסוכם עמו מבעוד מועד (מכתבו של מר רשף מיום 12.11.08). גם במסגרת שיחתם של המערער ופרופ' טלר, אשר התקיימה **לאחר**



## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-11-14184

פניותיו של המערער למל"ג ולח"כ טיבי, דובר על המשך העסקתו של המערער במרכז האקדמי ועל הכוונה לפתוח את ההתמחות בשנת הלימודים הבאה.

39. **נקודת השבר** ביחס המרכז האקדמי ונציגיו כלפי המערער הייתה רק כאשר חשף ב"כ המערער (ביום 26.4.09) בפני נציגי המרכז האקדמי כי המערער הקליט את שיחותיהם בסתר. בשלב זה, החליטו נציגי המרכז האקדמי כי הם אינם מעוניינים בהמשך העסקתו של המערער במרכז האקדמי והוא זומן לשימוע שבעקבותיו נתקבלה ההחלטה לפטר את המערער.

כאמור, המרכז האקדמי נימק את פיטורי המערער בהתנהלות שיש בה כדי להפר את חובות האמון המוטלות על המערער ובהתנהגות באופן שאינו הולם את תפקידו במוסד. המרכז האקדמי ציין כי המערער כשל עת פנה לגורמים חיצוניים ומסר מידע חלקי ומגמתי טרם עריכת בירור פנימי במרכז האקדמי; בעת שהקליט בעלי תפקידים ללא ידיעתם באופן שפגע ביחסי העבודה ובסביבת העבודה; ובכך שלא התייחס באופן רציני לטענה שהועלתה כלפיו שלפיה פוטר ממקום עבודה קודם בשל חשד להטרדה מינית.

40. המערער סבר כי אין ממש בטענות המשיבים. לטענתו, אין יסוד לטענה בדבר מעילה באמון שכן כל פעולותיו נעשו על פי חוק, הן פעולות לגיטימיות, מבורכות ורצויות לחשיפת התנהלות גזענית ובלתי חוקית, החוסות תחת ההגנה על פי חוק ההגנה על עובדים; באשר לפיטורים בשל ביצוע הקלטות בסתר, טען המערער כי לא עסק כלל בתיעוד שיחותיו עד לאותה שיחה שבה נאמר לו כי הסיבה לאי פתיחת ההתמחות הייתה הרצון להימנע מדימוי ערבי ורוב ערבי בהתמחות. לדבריו, על מנת שיוכל לפנות בתלונה מתאימה לגורם המוסמך, היה עליו להצטייד בראיות ברורות להוכחת טענותיו; באשר לטענה בדבר חשד להטרדה מינית טען המערער כי זו אינה יכולה להוות עילה לפיטוריו וכי המשיבים אינם רשאים להשתמש ב"חשד" זה או במידע על פי מבוסס החשד. המערער גורס בעניין זה כי אין הוא חייב דין וחשבון למשיבים בדבר פעולות ומעשים שהיו במוסד לימודי אחר שבו לימד ושאלו כל קשר למשיבים וכי עניין זה לא הועלה במסגרת הזימון הראשון לשימוע.



## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-11-14184

41. בית הדין האזורי שוכנע כי לא עצם הגשת התלונה היא שהובילה לנקיטת הליך הפיטורים אלא מעשיו והתנהלותו של המערער על דרך הפרת האמון וחובת תום הלב המקובלים ביחסי עבודה. לא מצאנו מקום להתערב במסקנה זו.

אין מחלוקת כי המערער הקליט שיחות עם הממונים עליו ועם גורמים אחרים במרכז האקדמי. ככלל, הקלטת עמיתים לעבודה ללא סיבה מוצדקת, ובמיוחד עת מדובר בהקלטה שיטתית, פוגעת בקיומם של יחסי עבודה תקינים ויוצרת אווירה עכורה וחשדנית במקום העבודה.

42. בפרשת נגה ויזל התייחס בג"ץ להשלכות הקלטת שיחות בסתר על ידי עובד עם עמיתיו לעבודה ומעסיקיו. וכך קבע:

**"הקלטת שיחות של עמיתים לעבודה או מפקדים, היא ביטוי מוקצן במיוחד לנורמה של חשדנות וחוסר אמון בסיסיים, ויש בה כדי להעכיר את האווירה בכל מקום"**  
(בג"ץ 5770/05 נגה ויזל נ' מפכ"ל המשטרה, פס' 18 (13.7.06)).

כך קבע בית המשפט העליון גם בפרשת אהרוני בהתייחס לעובד בשירות המדינה אשר הכין עצמו מראש להקלטת דיונים בעת שהופיע בפני ועדת בוחנים:

**"התנהגות כזאת, שמקורה בחשדנות או בתככים, עלולה לזרוע חוסר אמון בין העובדים לבין עצמם, לשבש את היחסים בקרב שירות המדינה, ובסופו של דבר אף לפגוע בשירות שהוא נותן לציבור. עצם השיבוש ביחסים ובתפקוד די בו כדי לקבוע שהתנהגות כזאת היא התנהגות שאינה הולמת את עובד המדינה"** (עש"מ 5246/99 אהרוני נ' נציבות שירות המדינה, פ"ד נו(1) 481, 489 (1999)).

יש להדגיש כי המערער בהקליטו את השיחות עם הממונים עליו וחבריו לעבודה לא ביצע כל מעשה הגובל בפלילים. עוד נבהיר, כי לא בכל מקרה הקלטת עובד (או מועמד לעבודה) את הממונים או עמיתיו לעבודה או גורם אחר, מהווה עילה מוצדקת לסיום העבודה. יש להבחין בין מצב שבו עובד מבצע הקלטות ללא סיבה מוצדקת, באופן שיטתי, על מנת "לאסוף" ראיות



## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-11-14184

לשעת הצורך ולעשות בהן שימוש בחוסר תום לב שאז יש בכך כדי לפגוע בבסיס יחסי האמון שבין עובד למעסיק, לבין מצב שבו עובד או מועמד לעבודה נוקט פעולה זו על מנת להוכיח את טענותיהם לפגיעה שלא כדין, במיוחד עת מדובר בטענות קשות להוכחה כגון הפליה, או חשיפת התנהלות בלתי תקינה במקום העבודה. אין להתעלם מהעובדה שיש מקרים שבהם ללא הקלטת המעסיק או עמיתים לעבודה או גורמים אחרים, לא יוכל עובד לעמוד בנטל להוכיח את תביעתו (ראו למשל ע"ע 1353/02 מרגלית אפלבוים נ' ניצה הולצמן, פד"ע לט 495 (2003)). לפיכך, ככל שהקלטה בוצעה בתום לב, ונועדה לאפשר לעובד להוכיח פגיעה בו שלא כדין, או לחשוף מעשה לא תקין שנעשה במקום העבודה, עצם ההקלטה אינו פסול ולא ניתן יהא לראות בה עילה מוצדקת לסיום העסקתו של העובד.

במקרה הנדון, טענת המערער שלפיהן ביצע את ההקלטות לצורך חיזוק טענותיו בעניין האמירות הגזעניות שאליהן נחשף אינה יכולה להתקבל שכן בפנייתו למ"ג ולח"כ טיבי לא צירף המערער עותק מההקלטות. חשיפת קיומן של ההקלטות נעשתה לראשונה רק בעת שפנה באמצעות עורך דין (ביום 26.4.09) בדרישה להשיבו לשמש כחבר במועצה האקדמית העליונה ולתשלום מלא כאילו הועסק כראש תחום ההתמחות בפועל. יודגש כי כעולה ממכתב זה, מודיע המערער כי הוא נכון "לשכוח" את טענותיו בדבר ה"שיקולים הגזעניים" ולהימנע מחשיפתם, היה ותענינה דרישותיו לתשלום שכרו המלא וכן להשבתו כחבר מן המניין במועצה האקדמית העליונה של המרכז האקדמי.

מהתנהלות זו של המערער עולה כי ההקלטות נעשו על ידו שלא בתום לב ושלא מתוך רצון לבירור הדברים לאשורם, אלא נועדו להלך אימים על המרכז וכאמצעי להשיג תנאי עבודה והטבות אחרות - תשלום שכר מלא בעד שנת הלימודים תשס"ט, קבלת התפקיד של ראש ההתמחות וחברות מן המניין במועצה האקדמית העליונה של המרכז האקדמי. בנסיבות אלה, אכן פגע המערער בבסיס האמון שבין עובד לבין מעסיקו ויצר אווירה שבה לא ניתן להמשיך לעבוד לצדו מבלי לחשוש כל העת שמא מקליט הוא את הסובבים אותו. בנסיבות המקרה הנדון, משבר אמון כזה היווה עילה מוצדקת לסיום יחסי העבודה.





## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-11-14184

43. לכך יש להוסיף כי מהתמונה הכוללת שהוצגה בפנינו, יש יסוד לעמדת המשיבים שלפיה פניותיו של המערער לגורמים חיצוניים נעשו טרם בירור פנימי מסודר בתוך המרכז האקדמי ותוך מסירת מידע חלקי ומטעה, כאשר לא מסר לגורמים החיצוניים את העובדות הנוגעות למספר הנרשמים ולמספר התלמידים שלא שילמו בפועל ערב קבלת ההחלטה, ואת העובדה כי לאחר מכן שולבו הסטודנטים שרצו בכך, במסלולים אחרים. כן לא מסר נתונים הנוגעים למספר הסטודנטים והמרצים ממוצא ערבי במרכז האקדמי ובפנייתו גרם לפגיעה בשמו הטוב של המרכז האקדמי.

במכתבו מיום 3.2.09, כאשר מעלה המערער לראשונה את טענותיו לעניין קיומם של שיקולים גזעניים, מטיח המערער טענות קשות כלפי המרכז האקדמי והעומדים בראשו. ואולם, בכותרת המכתב מציין המערער **"הצעתכם - משרת מרצה בכיר וראש ההתמחות לחשבונאות שבדעתכם לייסד במסגרת בית הספר למינהל עסקים ולפתוח ללימודים בשנת 2008-2009"**. בהמשך, כעולה מתמליל השיחה שהתקיימה בינו לבין פרופ' טלר, כמו גם ממכתב בא כוחו, עומד המערער על קבלת תנאי ההעסקה שלטענתו סוכמו עמו. גם אנו, כבית הדין האזורי, לא שוכנענו בכנות טענותיו של המערער והתרשמנו כי לו היו נענות דרישותיו הכספיות והאחרות (הכרוכות בענייני העסקתו), טענתו בדבר "התנהלותם הגזענית" של המשיבים הייתה מתפוגגת.

44. העולה מן המקובץ, כי מעשיו של המערער כמו גם הדרך שבה נקט בחשיפת ה"עמדות הגזעניות" של אנשי המרכז האקדמי, לא היו **"לשם שמים"**, ולא כמיהתו ל"זריחת השמש אל על להאיר מחדש על השכלה גבוהה לכל אדם ללא הבדל מוצא, דת, צבע, מין, אמונות ודעות" (כמובא במכתבו) היא שעמדה לנגד עיניו, אלא אך טובתו האישית. התנהלות זו אינה עולה בקנה אחד עם היושרה, ההגינות והאמון המתבקשים ממי שמעיד על עצמו כבא לשרש תופעות פסולות.

בנסיבות אלה, מצאנו כי אין מקום לקבל את טענת המערער לפיה הומצאו עילות הפיטורים "יש מאין" וכי עמדת המשיבים שלפיה מעשיו של המערער



## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-11-14184

והתנהלותו יצרו משבר אמון והביאו למצב שבו לא ניתן היה להמשיך להעסיקו במרכז האקדמי, לא נסתרה.

לכך יש להוסיף כי המערער לא נתן כל הסבר לטענה שהובאה בפניו שלפיה הציג מצג כי פוטר ממקום עבודתו הקודם בשל צמצומים בעוד שלאמיתו של דבר התפטר בעת שזומן לשימוע עקב תלונה על הטרדה מינית. אם כן, כעולה ממכתבו של מר רשף מיום 8.2.09, לא ניתן לומר שמידע בעניין זה לא היה בפני המרכז האקדמי כבר בחודש **פברואר 2009**, ואף על פי כן לא סברו נציגי המרכז האקדמי באותה העת כי עניין זה כשלעצמו מצדיק את הפסקת עבודתו של המערער במרכז האקדמי.

### חוק הגנה על עובדים

45. באשר לתחולת חוק הגנה על עובדים, מצאנו כי פסק דינו של בית הדין האזורי מנומק היטב ומבוסס על העובדות ולא מצאנו טעם להתערב בו. בית הדין נתן דעתו לשאלות שהועלו במסגרת ההחלטה בבר"ע 126/10, דן בתחולתו של חוק הגנה על עובדים בעניינו של המערער, וקבע כי הגשת התלונה כשלעצמה כלל לא הייתה זו שהביאה את המרכז האקדמי לזמן את המערער לשימוע ובהמשך לפטרו, אלא חוסר האמון אשר נוצר בין הצדדים עת הקליט המערער את נציגי המרכז האקדמי בסתר, והציג מידע חלקי בפני גורמים חיצוניים מבלי לפנות קודם לכן לבירור הדברים במרכז האקדמי פנימה.

כפי שפירטנו בהרחבה לעיל, משמצאנו כי מסקנת בית הדין האזורי עומדת על יסודות איתנים, יש לדחות את טענות המערער לעניין תחולת הוראות סעיף 2 לחוק הגנה על עובדים וממילא לא היה מקום שבית הדין האזורי יידרש לשאלת היפוך נטל ההוכחה (סעיף 3א לחוק הגנה על עובדים).

לעניין זה יודגש כי יש להבחין בין עובד החושף מעשים בלתי תקינים, בתום לב ועל סמך דיווח אמת לבין עובד הטוען למעשים בלתי חוקיים/תקינים רק כדי לבוא חשבון עם עובדים אחרים או עם המעסיק משום שפוטר או שאינו מרוצה ממצבו מסיבה אחרת. כאמור, כבית הדין האזורי התרשמנו גם אנו, כי עניינו



## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-11-14184

במקרה השני. אכזבת המערער מהמצב שאליו נקלע, על המשמעויות הכלכליות והמקצועיות הנובעות מכך הן שהובילו אותו בפעולותיו. פעולות אלה אין בהן כדי להקנות לו חסינות או הגנה כלשהיא.

### הסכם 8/07

46. כעולה מהמסכת העובדתית, פניית המערער לנציגי המרכז נעשתה רק מספר חודשים לאחר ההחלטה על אי פתיחת מסלול ההתמחות בשנת הלימודים תשס"ט ועל רקע המשא ומתן שהתנהל בין הצדדים באשר לתנאי העסקתו של המערער.

ביום **12.11.08** הציע מר רשף למערער כי עד לפתיחת ההתמחות בשנת הלימודים הבאה ישולם לו שכר בסך **8,000** ₪. המערער לא השיב לפנייה זו ובבית הדין האזורי לא נתן כל הסבר להתנהלותו זו.

משלא חלקו הצדדים כי הסכם **8/07** לא נחתם, משמצוין בכותרת ההסכם כי הוא ייכנס לתוקף רק כאשר יחתמו עליו הצדדים, משעולה מתמליל שיחתו של המערער עם פרופ' טלר כי הצדדים מנהלים משא ומתן לעניין תנאי העסקתו עד לפתיחת מסלול ההתמחות ולאחר מכן, ומשבפועל הועסק המערער כמרצה וקיבל שכר תמורת עבודתו בסך של **8,000** ₪ לחודש כפי שהוצע לו עוד בחודש **נובמבר 2008**, לא מצאנו כי נפלה טעות בקביעת בית הדין האזורי שלפיה אין לראות בהסכם **8/07** כמחייב את הצדדים.

בסיכומיו טען המערער בפנינו כי אילו הייתה נפתחת ההתמחות בחשבונאות, היה הסכם **8/07** ההסכם המחייב, ועל כן, משהחלטה שלא לפתוח את ההתמחות נבעה משיקולים גזעניים ונגועה באי חוקיות, יש לאכוף את ההסכם. אולם, משנדחתה טענת המערער בדבר "אי חוקיות" ההחלטה, אין עוד יסוד לטענתו כי יש לאכוף את הסכם **8/07** כלשונו כאילו היה המערער ראש ההתמחות בחשבונאות בשנת תשס"ט ואין לצפות כי למערער ישולם שכר על עבודה שלא עשה ושהצדדים לא התחייבו כי ישולם לו שכר בעדה ככל שלא תצא אל הפועל.



## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 11-11-14184

### השופטת לאה גליקסמן

אני מצטרפת לחוות דעתה של חברתי, השופטת יעל אנגלברג שהם, כי דין הערעור להידחות. השאלה העיקרית בה עלינו להכריע היא האם פיטוריו של המערער היו כדין ומשיקולים ענייניים, או כטענתו נבעו מכך שהגיש תלונות בקשר לשיקולים גזעניים שהביאו להחלטת המרכז שלא לפתוח את מסלול ההתמחות בשנת הלימודים תשס"ט (2008-2009). כפי שנקבע על ידי בית הדין האזורי, המערער לא פוטר עקב הגשת התלונות, שכן גם לאחר שהמרכז ידע שהמערער הגיש תלונות והמרכז נדרש להתייחס אליהן, המערער המשיך לעבוד במרכז, ואף נוהל עמו משא ומתן בקשר להמשך העסקתו בשנת הלימודים תש"ע. כמו כן, כפי שנקבע על ידי בית הדין האזורי, התנהלות המערער מעידה על כך כי ביקש לעשות שימוש בהקלטות ובנימוק של "השיקולים הגזעניים" ככלי במשא ומתן בינו לבין המרכז בנוגע לתנאי עבודתו, ועל כן אינו חוסה תחת הוראות חוק הגנה על עובדים. באשר לתביעה לתנאי השכר והעבודה שנקבעו בהסכם 8/07, הרי משלא נחתם המערער אינו זכאי לשכר ותנאי העבודה שנקבעו בו. מעבר לכך, יש לראות בהתנהלותו הסכמה להעסקתו בשנת הלימודים תשס"ט בתנאים שבהם הועסק בפועל.

אשר לשיקולים שהביאו להחלטת הביטול של פתיחת מסלול ההתמחות בחשבונאות בשנת הלימודים תשס"ט, הרי שנוכח העובדה כי המערער לא פוטר מעבודתו לאחר החלטת הביטול ובשל החלטת הביטול, אלא הוסיף ללמד במכללה לאחר החלטת הביטול, אין צורך להידרש בהרחבה ובפירוט לעניין זה. בית הדין האזורי קבע על יסוד התרשמותו מעדויות הצדדים לפניו, שהחלטת הביטול נבעה משיקולים כלכליים, ואין מקום לחרוג מהכלל ולהתערב בקביעה עובדתית זו. נוכח האמור, איני רואה צורך להתייחס לטענות האחרות של המרכז בעניין זה, כגון מספר הסטודנטים הערבים במרכז בכלל ובמגמת החשבונאות בשנת הלימודים תשס"ט בפרט. אציין רק, כי לגישתי יש להיזהר בהסקת מסקנות מנתונים מסוג זה. כך למשל, העסקת נשים ואף אימהות לילדים אינה שוללת בהכרח את המסקנה כי במקרה קונקרטי מעסיק הפלה עובדת בשל היותה בהיריון.



## **בית הדין הארצי לעבודה**

**ע"ע 11-11-14184**

כללו של דבר - אני מצטרפת לחוות דעתה של חברתי, השופטת אנגלברג שהם, שלפיה דין הערעור להידחות, תוך חיוב המערער בהוצאות כמפורט בחוות דעתה.

### **סגנית הנשיא ורדה וירט ליבנה**

מצטרפת לחוות דעתה של חברתי השופטת אנגלברג שהם ולהערותיה של חברתי השופטת גליקסמן.

### **נציג ציבור (עובדים) מר ראובן רבינוביץ**

מצטרף לחוות דעתה של השופטת אנגלברג שהם, על דרך הניתוח והתוצאה, וכן להתייחסותה של השופטת גליקסמן.

### **נציג ציבור (מעסיקים) מר משה מרבך**

אני מסכים לתוצאת פסק הדין מן הנימוקים המפורטים בחוות דעתה של השופטת אנגלברג שהם ובהערות השופטת גליקסמן.

### **אחרית דבר**

**סיכומי של דבר**, משפסיקת בית הדין האזורי ברורה, מנומקת ומבוססת על התרשמותו מהראיות ומהעדויות שנשמעו בפניו, לא מצאנו מקום להתערב בה.

על יסוד כל האמור, דין הערעור להידחות.

המערער יישא בהוצאות המשיבים בסך של **20,000** ₪ אשר ישולמו תוך 30 יום מהיום שאם לא כן יישאו הפרשי הצמדה וריבית כחוק מהיום ועד לתשלום המלא בפועל.

ניתן היום, ח' תמוז תשע"ו (14 יולי 2016) בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.



## בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 14184-11-11

יעל אנגלברג שהם,  
שופטת

לאה גליקסמן,  
שופטת

ורדה וירט-ליבנה,  
סגנית נשיא, אב"ד

מר משה מרבד,  
נציג ציבור (מעסיקים)

מר ראובן רבינוביץ,  
נציג ציבור (עובדים)